

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра суспільних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи
_____ О.А. Лагоднюк
« ____ » _____ 2016 р.

07-03-34

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПСИХОЛОГІЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН
РИБОГОСПОДАРСЬКИХ КОЛЕКТИВІВ**

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»
Спеціальність 207 «Водні біоресурси та аквакультура»

Рівне – 2016

07-03-34 Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія трудових відносин рибогосподарських колективів» для студентів зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура». – Рівне: НУВГП, 2016. – 11 с.

Розробник: Оксентюк Н.В., кандидат психологічних наук, ст. викл. кафедри суспільних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільних дисциплін

Протокол № 02 від 14 вересня 2016 р.

Зав. кафедри суспільних дисциплін

14 вересня 2016 р.

Ю.П. Олексін

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Робочу програму схвалено методичною комісією за напрямом підготовки 207 «Водні біоресурси та аквакультура»

Протокол № 08 від 20 вересня 2016 р.

Голова методичної комісії

В.В. Сондак

20 вересня 2016 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань Напрямок підготовки	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство» Напрямок підготовки 207 «Водні біоресурси та аквакультура»	Вибіркова
Модулів – 1		Рік підготовки
Змістових модулів – 2		V-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		2-й
		Лекції
	16 год.	
Семінарські		
14 год.		
Самостійна робота		
60 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, СРС – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Вид контролю – залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання - 33 % до 67 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Психологія трудових відносин рибогосподарських колективів» є формування у майбутнього фахівця системи загальної психологічної підготовки для вирішення практичних, професійних і наукових завдань, проблем керування діяльністю трудового колективу, забезпечення ефективного досягнення результатів управлінської діяльності. Ознайомити слухачів з психологічними особливостями процесу управління,

показати закономірності соціальної взаємодії в організації, навчити застосовувати методи психологічного дослідження в роботі з персоналом.

Завданням навчальної дисципліни є:

- оволодіння методологічними і теоретичними положеннями психології, зокрема, психології трудових відносин;
- вивчення характерних рис управлінської діяльності як специфічного виду людської діяльності;
- формування вмінь і навичок використання психологічних знань про людину для аналізу конкретних ситуацій в управлінській діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

• **знати:**

- предмет, методи, історію, напрями психології трудових відносин;
- психологію особистості службовця;
- психологію особистості керівника (психологічні особливості, авторитет, влада);
- психологічні особливості процесу прийняття керівником рішень;
- психологічні аспекти управлінського спілкування (ділового спілкування керівника);
- психологічні основи поведінки керівника в конфліктних ситуаціях;
- психологічні особливості трудових відносин в колективі;
- роль керівника у процесі формування соціально-психологічного клімату в колективі.

• **уміти:**

- діагностувати психологічні стани та почуття власні та підлеглих з метою забезпечення ефективної управлінської діяльності, підбирати правильно персонал;
- застосовувати соціальні прийоми підвищення ефективності пізнавальних процесів, що супроводжують управлінську діяльність;
- оцінювати за характеристиками психологічних станів та почуттів рівень задоволення умовами, характером та результатами управлінської діяльності;
- встановлювати рівень відповідності індивідуально-типологічних особливостей, рис характеру, інтересів, здібностей, переконань та цінностей наявним умовам управлінської діяльності;
- аналізувати причини конфліктів та обирати стилі поведінки в конфліктних ситуаціях;
- визначати психологічний клімат в організації для сприяння позитивного психологічного клімату в організації;
- удосконалювати навички управлінського спілкування.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологія трудових відносини як галузь психологічної науки. Психологія особистості керівника. Психологія управлінської діяльності у сфері рибогосподарських підприємств

Тема 1. Психологія трудових відносин як галузь психологічної науки

Психологія трудових відносин як галузь психологічної науки. Історія, наукові напрями, предмет, об'єкт, завдання психології трудових відносин, її сучасний стан розвитку. Структура, функції та основні категорії психології управління. Зв'язок психології трудових відносин з іншими науками, галузі психології трудових відносин. Методологічні засади психології трудових відносин. Методи психології трудових відносин.

Тема 2. Особистість службовця, її структура і шляхи формування

Поняття про особистість. «Людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність»: співвідношення понять. Основні вітчизняні та зарубіжні підходи до вивчення особистості. Структура особистості службовця сфери рибогосподарських підприємств. Спрямованість особистості. Загальнолюдські властивості. Індивідуально-психологічні риси. Шляхи формування і розвитку особистості службовця.

Тема 3. Психологічні особливості, авторитет та влада керівника

Поняття «керівництво». Основні психологічні категорії керівництва. Теорії лідерства (керівництва). Психологічні критерії здатності до лідерства і керівництва. Типи керівників. Психологічні особливості форм влади. Авторитет керівника.

Психологічні особливості процесу прийняття керівником рішень. Поняття «управлінське рішення». Класифікація і види управлінських рішень. Організація та контроль виконання рішень в психологічному вимірі. Етичність у прийнятті рішень.

Змістовий модуль 2. Психологія управлінського спілкування. Психологія управлінської роботи з колективом сфери рибогосподарських підприємств

Тема 4. Психологія ділового спілкування керівника

Поняття про спілкування. Ділове спілкування. Функції спілкування. Види, рольова поведінка, стилі спілкування. Засоби спілкування. Основні форми, стратегії і тактики ділового спілкування. Закономірності успішного спілкування. Етикет ділової людини.

Тема 5. Психологічні основи поведінки керівника в конфліктних ситуаціях

Поняття про конфлікт. Структура конфлікту. Динаміка конфлікту. Функції та типологія конфліктів. Конфлікти в організаціях та у сфері управління. Причини службових конфліктів.

Шляхи розв'язання конфліктних ситуацій в колективі сфери рибогосподарських підприємств. Основні тактики та стилі поведінки керівника в конфліктних ситуаціях. Відновлення стосунків. Коригування ставлення.

Тема 6. Психологічні функції колективу сфери рибогосподарських підприємств як об'єкта трудових відносин

Психологія організації в управлінні. Соціально-психологічні функції організації. Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації. Психологічні особливості колективної діяльності в організації.

Класифікація і види колективів. Шляхи формування колективу. Психологія відповідальності в організації сфери рибогосподарських підприємств.

Сутність соціально-психологічного клімату в колективі. Роль вертикальних і горизонтальних службових взаємовідносин у формуванні сприятливого психологічного клімату. Чинники, що сприяють формуванню сприятливого психологічного клімату в колективі. Ортобіоз керівника.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин			
	Усього	л	с	ср
1	2	3	4	5
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Психологія трудових відносини як галузь психологічної науки. Психологія особистості керівника. Психологія управлінської діяльності у сфері рибогосподарських підприємств				
Тема 1. Психологія трудових відносини як галузь психологічної науки	12	2	2	8
Тема 2. Особистість службовця, її структура і шляхи формування	14	2	2	10
Тема 3. Психологічні особливості, авторитет та влада керівника	16	2	2	12
Разом - зм. модуль 1	42	6	6	30
Змістовий модуль 2. Психологія управлінського спілкування. Психологія управлінської роботи з колективом сфери рибогосподарських підприємств				
Тема 4. Психологія ділового спілкування керівника	16	4	2	10
Тема 5. Психологічні основи поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	12	2	2	8
Тема 6. Психологічні функції колективу як об'єкта трудових відносин сфери рибогосподарських підприємств	20	4	4	12
Разом - зм. модуль 2	48	10	8	30
Усього годин	90	16	14	60

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи психології трудових відносин	2
2	Індивідуально-психологічні риси особистості в психології трудових відносин	2
3	Основні психологічні категорії керівництва	2
4	Основні форми, стратегії і тактики ділового спілкування в психології трудових відносин	2
5	Основні тактики та стилі поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	2
6	Психологічні функції колективу як об'єкта трудових відносин сфери рибогосподарських підприємств	4
Разом		14

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 15 год.

Підготовка до контрольних заходів – 18 год. на 1 кредит ЄКТС

Опрацювання окремих тем програми та їх частин, які не викладаються на лекціях – 27 год.

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Шляхи формування і розвитку особистості службовця	4
2	Теорії лідерства (керівництва). Види псевдоавторитетів та причини їх виникнення	4
3	Творчий характер процесу прийняття рішень. Етичність у прийнятті рішень.	4
4	Основні форми, стратегії і тактики ділового спілкування	5
5	Шляхи розв'язання конфліктних ситуацій в колективі сфери рибогосподарських підприємств	5
6	Психологія відповідальності в організації сфери рибогосподарських підприємств	5
Всього		27

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Психологія трудових відносин рибогосподарських колективів» використовуються пояснювально-ілюстративні з використанням мультимедійних презентацій та проблемні методи навчання із застосуванням:

- розв’язання проблемних завдань;
- виконання індивідуальних психологічних досліджень;
- тестових завдань;
- прийомів рольової гри;
- доповідей та повідомлень;
- активізації самостійного вивчення студентами літератури, дослідницький;
- навчальних дискусій.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих).

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40 % – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60 % – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80 % – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100 % – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40 % – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60 % – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80 % – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100 % – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
15	15	15	15	15	25	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Психологія трудових відносин рибогосподарських колективів» включає:

1. **07-03-42** Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення з навчальної дисципліни «Психологія трудових відносин рибогосподарських колективів» для студентів за напрямом підготовки 207 «Водні біоресурси та аквакультура» денної форми навчання /

- Н.В.Оксентюк. – Рівне : НУВГП, 2016. – 28 с.
2. **07-03-10** Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення з навчальної дисципліни «Психологія трудових відносин рибогосподарських колективів» для студентів з спеціальності 7.09020101 «Водні біоресурси» заочної форми навчання / Н.В.Оксентюк. – Рівне : НУВГП, 2015. – 18 с.
 3. Якубовська С.С. Психологія управління: Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2010. – 360 с. (з грифом МОН України).
 4. Конспект лекцій на паперових носіях.
 5. Конспект лекцій на електронних носіях.
 6. Нормативні документи Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
 7. Мультимедійні презентації до тем дисципліни «Психологія трудових відносин».
 8. Роздавальний матеріал до семінарських занять.

11. Рекомендована література

Базова

1. Дункевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посібник / Т.В. Дункевич. – К.: ЦНЛ, 2005. – 120 с.
2. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: Навч.-метод. посібник для самост. вивчення дисциплін.-Київ:КНЕУ,2002. – 182 с.
3. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник / Л.Е.Орбан-Лембрик. – К.: Академвидав, 2003. – 568 с. (Альма-матер).
4. Якубовська С.С. Психологія управління: Навч. посібник / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2010. – 360 с.

Допоміжна

1. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / Худож. Герман і Катаріна фон Заальфельд; Наук. ред. пер. В.О. Васютинський / Г. Бенеш. – К.: Знання-Прес, 2007. – 510 с.: іл.
2. Буткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 456 с.
3. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). – К., 1994.
4. Закон України «Про освіту» (від 23 березня 1996р.); доповнення та зміни до Закон України «Про вищу освіту» (від 17 січня 2002 р.)
5. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник / Г.В. Ложкін. – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 416 с.
6. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. / П.А. М'ясоїд – К.: Вища шк., 2004. – 487 с.
7. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / С.Д. Максименко. – Видання друге, перероблене та доповнене. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 272 с.

8. Мельник Л.П. Психологія управління: Курс лекцій. – 2-ге вид., стереотип./ Л.П. Мельник. – К.: МАУП, 2002. – 176 с.
9. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник /Р.В. Павелків. – К., 2004. – 506 с.
10. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін. за ред. Ю.Л. Трофімова. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
11. Психологія управління в бізнесі: Навч. посібник / Е.Ф.Іпатов, К.М. Левківський, В.В. Павловський. – 2-е вид., перероб. і доп.-К.:НМЦВО, 2003. – 320 с.
12. Сисоєва С.О., Поясок Т.Б. Психологія та педагогіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання / С.О. Сисоєва, Т.Б. Поясок. – К.: Міленіум, 2005. – 520 с.
13. Стейн Стівен Дж., Бук Говард І. Переваги EQ: Емоційний інтелект та ваші успіхи / Пер. з англ./ Дж. Стейн Стівен, І. Бук Говард. – Днепропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. – 384 с.
14. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник / М.М. Філоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
15. Ходаківський Є. І. Психологія управління : підручник / Є.І. Ходаківський, Ю.В. Богоявленська, Т.П. Грабар ; ред. Є.І. Ходаківський. — 3-тє вид., перероб. та доп. — К. : Центр учбової літ-ри, 2011. — 664 с.
16. Цимбалюк І.М. Психологія управління: Навч. посіб. / І.М. Цимбалюк – К.: ВД «Професіонал», 2008. – 624 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста за напрямом підготовки «Водні біоресурси та аквакультура»
2. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6 / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.libr.rv.ua/>
4. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44)/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.cbc.rv.ua/>
5. Наукова бібліотека НУВГП (м.Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії)
6. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
7. Законодавство України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua/>
8. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс] – Режим
9. www.mon.gov.ua

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування